

ע"פ 135/17 - מדינת ישראל נגד סמיר בסל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 135/17

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: סמיר בסל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה
בת"פ 9983-05-16 מיום 21.11.2016 שניתן על-ידי
השופט ד' פיש

תאריך הישיבה: א' באדר התשע"ז (27.02.2017)

בשם המערערת: עו"ד עילית מידן

בשם המשיב:
בשם שירות המבחן: עו"ד נאג'י עאמר
גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

עמוד 1

1. ערעור המדינה על קולת העונש שנגזר על המשיב, סמיר בסל, בת"פ 9983-05-16; בסל הורשע לפי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירה של החזקה ונשיאת נשק לפי סעיפים 144(א) ו-144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. העונש שהושת עליו הוא 12 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, מאסר על-תנאי וקנס בסך 3,000 ₪.

עיקרי גזר הדין

2. לפי האמור בכתב האישום המתוקן, במחצית הראשונה של חודש אפריל 2016 רכש קרוב משפחתו של בסל, שלא כדין, תת-מקלע מאולתר ומחסנית, תמורת 7,300 ₪. לאחר מכן יצר קרוב המשפחה קשר עם בסל, וביקש ממנו שיקח את הנשק לחזקתו ויחביא אותו. כך עשה, הוביל את הנשק והמחסנית למקום מסתור, והחזיק אותם שם כשבוע-ימים. ביום 19.4.2016 פנה לרוכש הנשק קרוב משפחה אחר, וביקש לקבל את הנשק לידי. הרוכש הסכים, והפנה את האחר אל בסל. האחר הגיע בסמוך לביתו של בסל, ובסל העביר לו את תת-המקלע והמחסנית.

3. במסגרת הטיעונים לעונש טענה המדינה כי מתחם העונש ההולם את המעשים המתוארים הוא בין שנתיים לארבע שנות מאסר. נטען שנפגע הערך של בטחון הציבור באופן משמעותי; כי מדובר בנשק עם פוטנציאל נזק גבוה במיוחד, שהועבר לידי של אחר מבלי שלבסל שליטה על השימוש שייעשה בו. עוד נטען כי לבסל הרשעה קודמת בעבירות איומים ושימוש ברכב ללא רשות, והעונש הקודם שהוטל עליו לא הרתיעו מלבצע עבירות נוספות. כמו כן ציינה המדינה את הערכת הסיכון הגבוהה שניתנה על-ידי שירות המבחן, ושלא ניתנה על-ידו המלצה טיפולית. מנגד, ציין הסנגור כי בסל שהה תקופה של כחודשיים במעצר ועוד תקופה של ארבעה חודשים ב'מעצר בית' מלא באיזוק אלקטרוני; כי מדובר באדם צעיר, כבן 20 שנה וחצי בעת ביצוע העבירה; כי תפקידו במסכת האירועים שולי, באשר כל תפקידו היה להחזיק את הנשק אצלו; כי עסקינן בנשק מאולתר שפוטנציאל הנזק שלו קטן יותר; וכי עברו הפלילי אינו משמעותי. עוד נטען כי בסל נגרר אחרי קרוב משפחתו בשל חוסר נעימות, והיה מעורב בעניין לתקופה קצרה בלבד.

4. בית המשפט סקר את מדיניות הענישה כפי שזו עלתה מפסקי דין שהפנו אליהם ב"כ הצדדים. לאחר מכן ציין כי מתסקיר שירות המבחן עולה שלבסל קושי להציב גבולות ונטיה לרצות את הסובבים אותו, אך הוערך שההליך המשפטי והמעצר היוו גורמים מחדדי גבולות. בסיכומו של דבר הוערך כי קיים סיכון משמעותי להישנות התנהגות עוברת חוק בעתיד, ועל כן לא הומלץ על חלופה טיפולית.

5. בהכרעתו ציין בית המשפט כי הפגיעה בערכים המוגנים - שמירה על שלום הציבור ובטחונו - היתה ברמה בינונית, כאשר בסל לא היה הדמות העיקרית במסכת האירועים, הוא לא תכנן את ביצוע העברות, וחלקו היחסי בהן היה פחות מחלקו של קרוב משפחתו. יחד עם זאת, צוין כי מדובר בעבירות נשק שצפוי להיגרם בגינן נזק משמעותי, ובסל יכול היה להבין את הפסול במעשיו ולהימנע מביצוע העבירות. לאור האמור הגיע בית המשפט המחוזי למסקנה כי מתחם העונש ההולם נמצא בין 9 חודשי מאסר בפועל, ועד שלוש שנות מאסר בפועל. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם התחשב בית המשפט בהרשעותיו הקודמות של בסל מחד גיסא, ובכך שהודה במעשיו וקיבל אחריות עליהם מאידך גיסא. לפיכך נקבע העונש על 12 חודשי מאסר בפועל, 9 חודשי מאסר על-תנאי למשך שלוש שנים, במידה ויעבור עבירות נשק מסוג פשע, וקנס כספי בסך 3,000 ₪.

על גזר דין זה הגישה המדינה את הערעור שלפנינו.

6. לטענת המדינה, העונש שנגזר על בסל אינו הולם את חומרת מעשיו ומידת אשמתו, אינו מבטא את מדיניות הענישה הנוהגת, ואינו מבטא את המגמה הברורה בפסיקת בית המשפט להחמיר בעונשם של מבצעי עבירות נשק. לעמדתה, על הענישה בעבירות נשק להעביר מסר משמעותי ומרתיע על מנת לצמצם את תופעת ההחזקה הבלתי-חוקית בנשק. בהקשר זה הוזכר כי עבירת הנשיאה וההובלה של נשק, לפי סעיף 144 לחוק העונשין, אינה כוללת דרישה כי תיגרם תוצאה מזיקה, ועונשה המרבי הוא עשר שנות מאסר. באשר לחומרת מעשיו של בסל, נטען כי יש ליתן משקל רב לכך שבסל נתן את תת-המקלע לאדם אחר, ובכך הוציא את הנשק משליטתו והגדיל את הסיכון לכך שיפול לידיהם של עבריינים או ישמש לפעילות ביטחונית. בסופו של דבר נמנע הדבר, משום שהאחר הוביל את כוחות הביטחון לנשק, אולם אין ליתן לכך משקל ממשי במסגרת גזר הדין של בסל, שלא היתה לו כל תרומה לכך ולא יכול היה לדעת כי לסיפור יהיה 'סוף טוב'. עוד הזכירה המדינה פסקי דין שניתנו בעת האחרונה ובהם הושתו עונשים חמורים על עבירות של החזקת נשק.

7. עוד טוענת המדינה כי אף לפי מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי, לא היה עליו לקבוע את עונשו של בסל על הצד הנמוך של המתחם אלא על הצד הגבוה. זאת, שכן אין מדובר בהסתבכות הראשונה של בסל בפלילים, ומשום שלפי תסקיר שירות המבחן, על אף הודאתו של בסל הוא לא קיבל אחריות מלאה על מעשיו, ותולה אותם בלחץ שהפעיל עליו קרוב משפחתו. לפיכך, סבורה המדינה כי יש להחמיר באופן ממשי בעונש המאסר שהוטל על באסל.

8. בערעור דנא התקיים דיון ביום 23.1.2017, אלא שאז התברר שמחמת שגגה לא התבקש תסקיר משלים משירות המבחן. לפיכך הוחלט לדחות את הדיון עד לקבלת תסקיר משלים כמקובל. הדיון התקיים לפנינו ביום 27.2.2017. בדיון טען בא-כוחו של בסל, שאין מקום להתערב בעונש שהושת עליו. מדובר במתחם ענישה סביר, בהתחשב בכך שמדובר במי שקיבל את הנשק מקרוב משפחה, ללא כוונה לעשות בו שימוש, ועשה את אשר עשה רק מחוסר נעימות. נטען כי גזרי הדין עליהם מסתמכת המדינה אינם רלבנטיים לענייננו, שם דובר במעשים חמורים באופן ניכר מן העניין דנא. בענייננו, בסל לא היה הדמות העיקרית, ולא היה תכנון מוקדם לעבירה. בהתחשב בנסיבותיו האישיות של בסל, גילו הצעיר, שהייתו הממושכת במעצר באיזוק אלקטרוני, השתלבותו התקינה בבית הסוהר - הרי שאין עילה להתערב בעונש שהושת עליו.

דיון והכרעה

9. לאחר העיון בטענות הצדדים בכתב ובעל-פה, באתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את ערעור המדינה, ולהחמיר במידה מסויימת בעונשו של בסל, וכך אציע לחברי לעשות.

10. בית משפט זה עמד לא פעם על חומרתן של עבירות נשק, ובכללן עבירות של החזקת ונשיאת נשק, תוך שהוא מציין את חומרת המעשה ואת פוטנציאל הנזק הכרוך בו. נשק המתגלגל מיד ליד עלול להגיע לידי גורמים עברייניים או לפעילות ביטחונית, פגיעתו הרעה מורגשת ומהווה איום על שלום הציבור כולו; כתוצאה מכך גדל ההכרח להרתיע את היחיד והרבים מפני עיסוק בכך (ראו למשל: ע"פ 2422/14 ח'דר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 וההפניות שם (21.12.2014); ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, פסקה 8 וההפניות שם (18.7.2013)). לא אחת גם צוין כי קיימת מגמת החמרה הדרגתית בעונשים המושטים על עבריינות נשק (ע"פ 4945/13 מדינת ישראל נ' סלימאן, פסקה 14 וההפניות שם (19.1.2014); ע"פ 9373/10 ותד נ' מדינת ישראל (14.9.2011) (להלן: עניין ותד)).

11. הצדדים הציגו הן לפני בית משפט המחוזי, הן בדיון שלפנינו, פסקי דין רבים התומכים כל אחד בשיטתו, זה בכה וזה בכה, לעניין רמת הענישה הנוהגת ביחס לעבירות החזקת נשק. ידוע הקושי להסיק את רמת הענישה הנוהגת, שעה שכל גזר דין מושפע מן הנסיבות הייחודיות של המעשה ושל העושה, ולא הרי זה כהרי זה. מכל מקום, אף שסנגורו של בסל הציג לפנינו פסקי דין שבהם נקבעה רמת ענישה הדומה במידה מסויימת לענייננו, דומני כי הצדק עם המדינה בטענתה שרמת הענישה המקובלת בעת האחרונה, והראויה בשים לב למגמת ההחמרה עליה עמדתי לעיל, גבוהה באופן ניכר מזו שנגזרה בעניין דנן. ודוק: בסל הוציא את הנשק מרשותו והעבירו לאחר, מבלי לדעת מה יעלה בגורלו ולמה ישמש. באופן אקראי הסתיים הסיפור בשלום, אך גם תרחיש אחר היה יכול, חלילה, להתרחש. אכן, ניתן לראות כי עונש המאסר המושת על מבצעי עבירות כגון דא בעת האחרונה עומד לעתים גם על פי שניים ושלושה מעונש המאסר שנגזר בענייננו (ראו: עניין ותד; ע"פ 5900/15 מעוז נ' מדינת ישראל (10.5.2016)).

12. גם נסיבותיו האישיות של בסל אינן מצדיקות את העונש הקל שהושת עליו, בשים לב לכך שתסקיר שירות המבחן והתסקיר המשלים שהובא לעיוננו אינם מלמדים על קבלת אחריות אלא דווקא על הטלתה על אחרים. בהקשר זה אציין כי איני רואה בעין יפה את הטענה לפיה יש להקל בעונש משום שהמעשה נעשה בשל 'חוסר נעימות'. היגררות למעשים עברייניים, המסכנים את שלום הציבור וביטחונו, בשל תחושת חוסר נעימות כלפי הסובבים - הינה התנהגות שיש למנעה באופן החלטי, בין היתר באמצעות קביעת עונש מרתיע שיהא בכוחו להוות משקל נגדי לאותו לחץ חברתי או משפחתי. לפיכך, אין מנוס מן המסקנה כי העונש שנגזר על בסל חורג לקולא מן העונש ההולם, באופן המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

13. לאור האמור, ובשים לב לדרכה של ערכאת הערעור שלא למצות את הדין עם הנאשם, אציע לחברי לקבל את הערעור ולקבוע כי עונש המאסר בפועל שיוטל על בסל יעמוד על 18 חודשים, חלף 12 החודשים שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם.

שׁוֹפֵט

השופט ס' גובראן:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

השופט י' עמית:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

עמוד 4

המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 27.3.2017 עד השעה 09:00 בימ"ר קישון או על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, י' באדר התשע"ז (8.3.2017).

שופט

שופט

שופט
